

Όλοι οι δρόμοι ακόμη οδηγούν στη Ρώμη: οργανωτική δομή μιας πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης

Βίκυ Τσαγκαράκη

Πανεπιστήμιο Κρήτης

tsagkar@lib.uoc.gr

«Όλοι οι δρόμοι ακόμη οδηγούν στη Ρώμη», έτσι αναγράφεται σε ένα cd rom που φιλοξενείται στο ράφι μιας από τις 132 βιβλιοθήκες-παραρτήματα στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης¹ «Sapienza» (<http://www.youtube.com/sapienzaroma>) με έμβλημα τη θεά Αθηνά, θεά της σοφίας.

Σχ. 1

Μόνιμο προσωπικό: 180 άτομα

(βιβλιοθηκονόμοι, πτυχιούχοι πληροφορικής, τεχνικό & διοικητικό προσωπικό)

Βοηθ. προσωπικό: Φοιτητές με ημιαπασχόληση

Εβδ. ωράριο εργασίας μόνιμου προσωπικού: 36 ώρες

Εβδ. ωράριο λειτουργίας: 30-50 ώρες για κάθε παράρτημα

Περίοδος δανεισμού βιβλίων: 1 εβδομάδα - 3 εβδομάδες

Διαθέσιμες μονογραφίες: 2.688.757

Διαθέσιμοι τόμοι περιοδικών: 773.250

Αναγνωστήρια: ανά βιβλιοθήκη-πάρτημα με δυνατότητα ασύρματου δικτύου.

Τερματικά: 595

Κάθε παράρτημα-βιβλιοθήκη ακολουθεί τους δικούς του κανόνες λειτουργίας και στηρίζεται στη δική του χρηματοδότηση. Υπάρχουν όμως κάποια κοινά σημεία, που συναντά κάποιος επισκεπτόμενος τους παραπάνω χώρους:

¹ Τα σχέδια 1 ως 3 είναι «δανεισμένα» από τα έντυπα φυλλάδια της κάθε βιβλιοθήκης, τις οποίες επισκέφθηκα χάρη στο **ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ «ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ/ERASMUS»** το Σεπτέμβριο του 2012.

- Τμήμα πρόσκτησης/ καταλογογράφης υλικού

Η κρίση όμως και τα μειωμένα κονδύλια έχουν επηρεάσει τις παραγγελίες. Οι βιβλιοθήκες στο Sapienza εμπλουτίζονται πλέον κυρίως με πολύτιμες δωρεές όχι μόνο ιταλικών εκδόσεων αλλά και πολλών ξενόγλωσσων βιβλίων από πλειάδα επιφανών καθηγητών, οι οποίοι κατέχουν κυρίαρχο ρόλο στη δομή και λειτουργία των βιβλιοθηκών.

Το πρόγραμμα αυτοματισμού της βιβλιοθήκης ονομάζεται SEBINA. Οι κανόνες καταλογογράφησης είναι σύμφωνοι με εθνικά πρότυπα, όπως το Regole Italiane di Catalogazione, βασισμένα στο διεθνές μορφότυπο βιβλιογραφικών εγγραφών Unimarc. Η θεματική ευρετηρίαση γίνεται με βάση το σύστημα ταξινόμησης Dewey, αλλά και με τοπικές θεματικές κατηγορίες ανά παράρτημα. Το γεγονός αυτό δυσκολεύει την ομοιομορφία ακόμη και ανάμεσα στις ίδιες τις βιβλιοθήκες. Γι' αυτό το λόγο καταβάλλεται προσπάθεια αυτή η νοοτροπία πλέον να σταματήσει.

- Τμήμα Πληροφόρησης

Η νέα ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης (<http://w3.uniroma1.it/biblioteche>) είναι πιο φιλική, για τους νεαρούς φοιτητές, λάτρεις του twitter και του facebook, σύγχρονη για τους τεχνολογικά εξοικειωμένους. Η ιστοσελίδα παρέχει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής πρόσβασης σε Διεθνείς Βάσεις Δεδομένων (B.Δ.), τόσο βιβλιογραφικές όσο και πλήρους κειμένου, χάρη στο EDS, εργαλείο ανάκτησης μεταδεδομένων της EBSCO. Φιλοξενεί όμως και συνδέσμους που παραπέμπουν τον χρήστη σε ελεύθερες B.Δ. με επιστημονικές εκδόσεις.

Σχ. 2

Ένα σύστημα ανάγνωσης και αποθήκευσης δεδομένων με τη χρήση smart phones διευκολύνει τους τεχνολογικά εξοικειωμένους χρήστες να αποθηκεύουν αυτόματα στις οθόνες των έξυπνων κινητών τους τα δεδομένα του βιβλίου που τους ενδιαφέρουν.

Σε κάθε παράρτημα-βιβλιοθήκη υπάρχουν μικρά ηλεκτρονικά αναγνωστήρια με Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές (Η.Υ.) με ελεγχόμενη πρόσβαση για ολιγόλεπτη χρήση αλλά και για μακρόχρονη αναζήτηση.

- Τμήμα Ψηφιοποίησης

Η βιβλιοθήκη διαθέτει, προς το παρόν, περιορισμένο ψηφιακό καταθετήριο 'PADIS' με τις περιλήψεις των μεταπτυχιακών και διδακτορικών εργασιών, το οποίο στηρίζεται στο λογισμικό ανοικτού κώδικα DSPACE.

Οι διδακτικές σημειώσεις καθηγητών, όπως και το δημοσιευμένο ερευνητικό τους έργο, προστίθεται στην ψηφιακή βιβλιοθήκη, από τους ίδιους τους καθηγητές.

Οι βιβλιοθήκες είναι συνδρομητριες σε πολλά ηλ. περιοδικά (πρόσβαση χάρη στην πλατφόρμα του sfx) όχι όμως σε ηλ. βιβλία. Το πολύτιμο και σπάνιο υλικό τους ψηφιοποιείται χάρη σε ένα πρόγραμμα CINECA συνεργασίας 54 ιταλικών πανεπιστημίων με την GOOGLE, η οποία έχει αναλάβει την ψηφιοποίηση αρχειακού υλικού χωρίς πνευματικά δικαιώματα και διαθέτει τα ψηφιοποιημένα βιβλία ελεύθερα στο διαδίκτυο.

Σχ. 3

- Τμήμα Δανεισμού/Διαδανεισμού

Συνήθως κάθε βιβλιοθήκη φιλοξενεί στο υπόγειο το μεγαλύτερο μέρος της συλλογής των βιβλίων και των περιοδικών. Τα πρώτα είναι αφιερωμένα στην ιταλική, αγγλική, και γαλλική βιβλιογραφία, ταξιθετημένα όλα μαζί. Τα δε περιοδικά είναι τοποθετημένα αλφαβητικά σε αυτόματα κυλιόμενα ράφια. Η πρόσβαση είναι ελεγχόμενη για το κοινό.

Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα ηλ. κράτησης βιβλίου. Το βοηθητικό προσωπικό παραλαμβάνει την αίτηση, εντοπίζει το βιβλίο και το αφήνει στο τμήμα δανεισμού. Σε περίπτωση που το ζητούμενο βιβλίο υπάρχει σε βιβλιοθήκη εκτός Ρώμης, αναζητείται στον εικονικό συλλογικό κατάλογο της Ιταλίας SBN (Sistema Bibliotecario Nazionale) και διαδανειάζεται με κόστος μεταφοράς € 5.

Αντίστοιχα για τα περιοδικά, όταν ο χρήστης δεν εντοπίζει το άρθρο που έχει ανάγκη, είτε στη συλλογή της βιβλιοθήκης του, είτε στον εθνικό συλλογικό κατάλογο περιοδικών ACNP (<http://acnp.unibo.it/cgi-ser/start/it/cnr/fp.html>), έχει τη δυνατότητα δωρεάν ηλεκτρονικής παραγγελίας με το σύστημα διαδανεισμού άρθρων NILDE. Το προσωπικό της βιβλιοθήκης ελέγχει την παραγγελία και την προωθεί ανάλογα. Πάντως κάθε άρθρο αποστέλλεται πάντα ηλεκτρονικά στον χρήστη.